

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kiring 10,489 sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona.

A néperért.

Irta: **Kun Béla**

országgyűlési képviselő.

A kétszerkettő bizonyosságával állítható, hogy a véderőjavaslat a nép ellen van. Ugyanilyen bizonyossággal állítható, hogy egy becsületes választójogi reform, amely az általános, egyenlő és titkos szavazatelvén épül fel — a nép mellett, a nép üdvére, javára lesz.

A véderőreform évenként 36.500 emberrel akarja megapasztani azoknak a számát, akik otthoni környezetükben az ekészarva mellett, vagy ipari foglalkozásukban, avagy mint munkások a különböző kereseti ágakban dolgoznak saját maguk és szeretteik fenntartásáért, boldogulásáért. Ezenkívül évenként 116 millió korona többletkiadást eredményezne, ha a véderőjavaslatok átérőszakolása sikerülne a képviselőházban.

Világos tehát, hogy a kormány, melyet Bécsből rángatnak dróton, — a nép ellen dolgozik. Az ellen a nép ellen, amelynek amugyis van ezer baja, s amelyet az ág is huz. Valóságos népnyomorítás lenne, ha a kormánynak Bécsét szolgáló szándéka teljesülne. Ez az ország még jobban ki lenne szolgáltatva az összbirodalmi politika hóbortjának, mely miatt már annyi igazságtalanság történt velünk és annyi sok magyar vér ömlött. Teljesen katonai államot képeznénk, hol a hadi parancs uralkodik elevenek és holtak felett s megvalósulna még jobban a vérlázító, könyörtelen elv: „milliók egy miatt!”

Ezzel szemben a becsületes választói reform az alkotmányos jogok gyakorlásába midőn milliókat akar bevinni, egyttal az egész nemzet megerősödését munkálja.

A néptől nem kell félteni a nemzetet és a hazát! Akik féltik, illetve erre hivatkoznak, azok vagy nyulszívűek, kik a szellő megrebbenésétől is irtóznak, vagy politikai méregkeverők, akna-rakó cselszövők, kik fenn akarják tartani a mostani csuf osztályuralmat és meg akarják akadályozni, hogy ezen az ősi földön felépülhessen az igazi demokratikus, a testvériségben összeforrott, nép-milliók által felvirágoztatott független Magyarország temploma, hol midőn a magyarok Istenét imádjuk, egyttal azt a legszentebb hitvallást is a lelkek kincsévé és élő valósággá avatjuk, hogy a népszava Isten szava!

Ezért küzdünk! A sötétség ellen a világosságot visszük harcba! A reakció ellen a liberálistmust! Az osztrák császári érdek ellen a magyar haza érdekét!

...És mozdul a vidék, mozdul a főváros! Nagy népgyűlések szentesítik küzdelmünk jogosságát. A minap a fővárosban tartott óriási aranyu gyűlés, a nagy izzó hangulatával, követeléseit

nek határozottságával, hódító erélyével tett bizonyosságot arról, hogy a függetlenségi és 48-as pártok Kossuth Lajos szellemében küzdenek, harcolnak, tántorodás nélkül!

És küzdeni, harcolni fogunk egész a végletekig. — a néperért

Petőfi.

Irta: **Puskás Lajos**

„Anyám az álmok nem hazudnak;
Takarjon bár a szemfödél:
Dicső neve költő fiadnak,
Anyám, soká, örökkön él.”

Igen, nem hazudtak az álmok, Petőfi él. És élni fog, míg egy magyar szív dobog, élni fog, amíg a magyar apa gyermekét hon-szerelemre tanítja. Él mint költő örökbecsű műveiben, él mint rajongó hazafi a nagy, a fenséges dicső teteiben, él bár romlandó porhüvelybe a kozák dárdáktól szétmarcangolva porlad a fehéregyházi szomorú hant alatt.

Hogy ki volt Petőfi azt talán felesleges is megmondani, hiszen ismeri őt mindenki e hazában.

Az agg honvéd lelkesülten meséli róla az unokáknak, hogy Petőfi láng szava, a „Talpra magyar”-ban megnyilatkozott lelkes szózata adta kezébe a fegyvert, amellyel küzdött az egyenlőségért, a testvériségért és a szabadságért.

A férfit, akit lesújt a szomorú jelen, akit mélyen sujt nemzetünk bizonytalan jövője, boldogan gondol reá, mert bizonyosságot lát ő benne arról, hogy a nehéz idők megszülik a lánglelkű apostolokat, megszülik azokat a hősöket, akik nem rettenve vissza a borzalmas halálnemek miriádjaitól a népjogokat nem csak hirdetik, de életbe léptetni is törekcsenek.

A szerelmes ifjak tőle veszik a tanítást, tőle tanulják meg, hogy: „De az a nap nem az égen, Hanem lenn a szív mélyében Van, s e nap a szerelem.”

Tőle tanulják meg, hogy az akarat, előbb utóbb, de borostyánt arat.

A gyermek, rajongó lelkével mintaképpül veszi őt, az ő nyomdokain kíván haladni hogy akkor, ha majd megint szükség lesz a hazának reá, kitartó, hű és jó hazafi legyen.

Ki volt Petőfi?! Egy hatalmas villám volt, a magyarság egén. A közöny és a remény fellegeinek surlódásából támadt, s széttörve a népszabadság fellegét elzáró rabságot, az egyenlőség és testvériség jótékony esője megeredt.

Egy hatalmas üstökös volt, amely hirtelen tünt fel nemzetünk egén. Fényével be-aranyozta az eget, de a mily sebesen jött, oly hamar el is tünt a végtelenségbe. Em-léke azonban megmaradt. Fény uszáját képező művei lelkesíteni fogják maradékinkat is a hosszú századok mulva is.

Petőfi a nemzeti függetlenség és a demokratikus szabadság lánglelkű apostola volt. Egész lényét áthatotta a szabadság, a testvériség és egyenlőség szentháromsága. Bár érezte, hogy a nemzeti szabadságot elérni vérontások nélkül nem lehet, vas következetességgel dogmájává avatta e hármas jel-szót, s minden tehetségével törekedett azok-

nak híveket szerezni, palotákban és kunyhókban egyaránt.

A nép fia volt ő, egyszerű emberek gyermeke, aki az 1848-ai események előtt már fényes nevet vívott ki magának. Mint ilyen mélyen érezte a nép legnagyobb bajait, áthatva a nyugat demokratikus haladásának szellemétől, mindenek előtt a nép bajait kívánta orvosolni.

Mint költő, lelki gazdaságának, tudásának teljes birtokában a magyar irodalom egy új korát nyitotta meg. Első zászlóvivője lett a hazafias és demokratikus iránynak. Költményeiben szatirikusan ostromozta a társadalmi osztályok bűnét a hirdette e hibák összetörését célzó forradalom szükségességét. Érezte és vár a-várt a nemzet forradalmában megnyilatkozó tüzet, amelyben hitte, hogy a magyar nemzeti erő új életre kel.

S midőn bekövetkeztek a nagy napok, midőn eljött a várvavárt leszámolás ideje, ki állott ő is karddal a kezében, hogy vérrel pecsételje meg azt, amit hirdetett. Ott lelte halálát a fehéregyházi csatásokon s részben teljesült a vágya „Ott esett el a harcmezején... S holttestén át. Fújó paripák száguldottak a kivitt diadalra.” Sajnos nem a mienkre, hanem hitének reményének megsemmisítésére.

Ritka eset. A hálás — tanítvány

Ritka eset a mai önző, lelketlen világban. De vegyük a megtörtént tényt sorrendben.

Az elmúlt szombaton tízéves találkozó tartott a székelyudvarhelyi ref. kollegium 1901. június 23-án érettségit tett derék ifjúsága. Huszonegy közül tizen voltak együtt. Dr. Apáthy Árpád okl. ügyvéd, Nagyküküllő vármegye főispáni titkára Segesvárról, Biró Dezső ref. lelkész Rugonfalváról, Dr. Dávid Manó tanár Hódmezővásárhelyről, Dr. Ferenczy Béla rendőrkapitány Székelyudvarhelyről, Fosztó Dénes ref. lelkész Vizaknáról, Dr. Hegyi Jenő ügyvéd Segesvárról, Dr. Jakab Zoltán ügyvéd Oklándról, Dr. Jodál Gábor ügyvéd Székelyudvarhelyről, Németh Imre adótszít Fogarásról, Dr. Wagner György honvéd főorvos Budapestről. Nemes Bandi Amerikából üdvözölte osztálytársait. Kettő meghalt és a többiek kimentették magukat, részint pedig életjelt sem mutattak.

D. e. fél tizenegy órakor a ref. kollegium nagytermébeu gyülekeztek és istentisztelet után értekezletet tartottak Dr. Jodál Gábor elnökletével, aki a tanárikart és megjelent osztálytársait üdvözölte. A tanárikar nevében Szabó András helyettes igazgató felelt, majd Kovács Dániel tanár szolt, aki tanáruk is volt.

Az értekezlet befejeztével kivonultak a ref. temetőkerthe, hol élővirágkoszorúval díszítették fel Soymossy Endre volt osztályvezető-tanáruk és Zakariás Károly elhunyt osztálytársuk sírját. Majd Barkóczy Albert Kókai-féle kerthelyiségében közébed volt az itthon időző tanárok vészvételével.

A fényes karriert elért derék ifjak fejénint 20 K-ás alapítványt tettek ezzel, hogy-

az így összegyűlő alap a 25 éves találkozóig gyömölcs-öztessék és azután kamata a legszegényebb jó előmenetelű protestáns tanulóknak adassék ki.

Igen szép és az összes jelen voltakra mélyhatást gyakorolt, mikor Fosztó Dénes vizaknai ref. lelkész szólásra emelkedett és volt tanára: Olasz Gyula nevére 200 K-ás alapítványt tett. Ez a halás tanítvány meleg szeretetének legszebb ténye azzal a humánusan érző tanárral szemben, aki ötlet tanulási ideje alatt a jótéteményekben részesítette. Vajha sokan lennének Olasz Gyulához hasonló nemes érzésű tanárok és különösen Fosztó Déneshez hasonló halás tanítványok!...

Egy ilyen tény nagyobb és mélyebb nyomot hagy az erkölcsi élet terén, mint mennyi üres frázis, tartalom nélkül való szólam. Mert hát a szegény, nélkülöző fiuknak nemcsak jó tanács, de előhaladásukhoz ka-lács is szükséges. Mindezekből Olasz Gyula szűkös tanári fizetéséből gyakran juttatott tanítványainak s ezek közül Fosztó Dénes meghatóan szép tényével most fényes, örökké maradandó emléket állított tanárának.

Legyen, hála elismerés úgy az arra érdemes kiváló emberbaráti érzésű tanárnak, mint a nemes tényével erre méltán rászolgált halás tanítványnak.

Régi levelekből.

V.

Rudolf császár levele az egri püspökhöz.

Náprágy Demeter kinevezett, de állását soha elnem foglalatott erdélyi püspöknek a császárhoz fölterjesztett javaslatai után a császár latinnyelven írott következő hangzású levelet küldött:

K i v ü l.

Szuhay István egri püspöknek, Heves-megye örökös főispánjának, magyar kamaránk főnökének (Praefecto) tanácsosunknak satb. kedvelt hívünknek Pozsonyban. Fölötte sürgősen.

B e l ü l.

Második Rudolf Isten kegyelméből választott római császár és Németország, Magyarország, Csehország stb. királya stb. Tiszteletelő nekünk kedvelt hívünk. Nincs kétségünk afelől, hogy eléggé ismeretes előtted, hogy most Erdélyben a katolikus vallás minő állapotban és gyászban van mindazok miatt, amibe már régi idők óta keverték a szakadárak. Semmi sem elsőbb és fontosabb fogadalmunk, minthogy ez az Erdély a mi hűségünkre és engedelmisségünkre visszatérítessék és az istentelen szakadárak abból kiirtassanak, az istennevének igaz tisztelete újból helyre állíttassék abban, a mi régi katolikus vallásunkat az örökké való és mindenható isten dicsőségére és tiszteletére mindenütt terjesszük és megerősíthessük. Ez ugyanis könnyen és sikeresen keresztül vihető a kegyes és tanult katolikus papok által, kik a szegény népet tudományukkal és jó példákkal a katolikus hitre visszavezetik, szükséges, hogy országunkban a legnagyobb gondal keresd föl bárhol, a kik serény buzgalommal, szorgalommal tegyék ezt. Azért hűségedet kegyelmesen intjük és szigorúan megparancsoljuk, hogy néhány tanult, jó életű, kegyes és példányszerű katolikus papot küldj, a kik a latinnyelven kívül magyarul, németül és slávul is értenek, a kik tudományukkal és példájukkal a katolikus vallást buzgón és szigorúan akarják és képesek terjeszteni. Minden erőd és tehetségeddel oda törekedj, hogy ilyeneket kapj és a kiket kaptál, azokat minden késedelem nélkül küld be Erdélybe báró Bástya György erdélyi biztosunkhoz, a mi hívünkhöz és az alája rendelt többi biztosainkhoz ajánló leveleiddel, hol azokról a kellő módon lesz gondoskodva és a szükséges helyekre beosztatnak. Legelsőbben is tarts kötelességednek minden hűséged és szorgalmaddal oda hatni, hogy minél előbb átküldessenek és szétosztassanak. Ezen kegyes akaratunk minden módon teljesítendő. Kelt a mi Prágai királyi városunkban az urnak ezer hatszáz harmadik évében, december hó huszonnyolcadik napján Rudolphus.

Ez időben már régóta kinozta az erdélyieket említett átkos és örökre feledhetetlen emlékü Bástya, kinek olasznyelven írott szám-

talán levelét őrzi a bécsi hadi levéltár, de az olasznyelvet nem értvén, csak latinnyelven írt következő hangzású esküvőjét másoltam le:

Én Bástya György esküszöm ezen szent evangéliumra, melyet itt testileg érintek (ke-zét a bibliára téve esküdött), hogy ő császári és királyi felségének második Rudolfnak, legkegyelmesebb uramnak mint Erdély törvényes urának és halála után örökösének és utódainak, Erdély fejedelmeinek, a már birtoklás végett hatalmamba adott haszonélvezeti birtokban s tisztemben minden időben hűséges és engedelmes leszek és tartozom lenni minden ellenségei ellen. Tudva soha sem leszek sem terével, sem tanácscsal, sem tettel valami módon olyan valamiben részes a mi ő felségének, örökösének és törvényes utódainak bármi módon ellene van. Ugy személyné, mint tisztességének, méltóságának és állásának, vagy az ő kárára és hátrányára műveltetik vagy határoztatik, sőt ő császári és királyi felségének és erdélyi tartományának tisztességére és előnyére a mennyire tehetem serítségemmel leszek és azt előmozdítom. E mellett ha értesülök arról, hogy ő császári és királyi felségének, örökösének és törvényes utódainak személye ellen bármennyi merénylet vagy csel intéztetnék, azt teljes erőmből megakadályozom és ő császári és királyi felségének hírül adni törekedtem. És végül ezen állásomban mindazt teszem és tekintem, a mi ő császári és királyi felségének, örökösének és törvényes utódainak engedelmes alattvalójához illik, s a mit tennie kell. Minden színtelést és csalárdságot mellőzök. Isten és istennek ezen szent evangéliuma engemet úgy segéljen.

Az emberiség eme legszörnyetebbejében írásban adott emez esküje folytán siralomházza tette Erdélyt császári ura kívánságára. A gyöngülő török hatalom elől kivonta magát a két oláhfejedelemség is. A bibornok Bátor Endre erdélyi fejedelmet megölette s ennek meggyilkolásával a székelyek is Mihály oláhvajdához csatlakozván, ez elfoglalta Erdély fejedelmi székét. Bástya ezt is kegyetlenül kivégeztette, s mint fegyverrel meghódított tartományban, a beküldött jezsuitákkal elárasztotta hazánkat. Elszedte a protestáns templomokat, elűldözte a papokat és tanítókat. Hogy német zsoldos hadseregét fönn-tarthassa és császári urának minél több kincset gyűjthessen, a lakosságot annyira adóztatta, hogy már igavonó barma sem maradt a szegény föld népének. A ma is Bástya szerének nevezett talicska tolása közben rá-emlékeznek a székelyek őseiknek akkori helyzetére és állapotára.

A császár fogadalma, mely szerint minden magyart és eretneket vagyis nem katolikus vallású embert kiűz Magyarországból az olasz születésű Bástya segélyével, már-már valósult. Azonban „a hol legnagyobb a szükség, ott legközelebb az isteni segítség” közmondás beigazolódtott ekkor is.

A rémuralom fölírta a nemzetet. Élére állott Bocskay István. Kiverte Erdélyből Bástyát, s ezután következett a költő által úgynevezett „Erdély aranykora”. Ennek kezdete volt a Bocskay által követei közvetítésével Bástyához mint Rudolf császár helytartójához intézett a következő 10 pontba foglalt föltétel: 1605-ből:

1. Hogy a katonai főparancsnokság és a várak kapitányságai Magyarországon magyar nemzetiségűekre bizassanak.
 2. Hogy az olaszok és vallonok az országból eltávolíttassanak.
 3. Hogy a németek szerzett magán vagyonukon kívül semmi mást ne kapjanak.
 4. Hogy a császár személyesen jön el az országgyűlésre.
 5. Hogy az ellenséggel (a törökkel) kezdjenek békealkudozásokat.
 6. Hogy a magyarok tartassanak meg régi szabadságaikban.
 7. Ugyancsak azok saját vallásukban hagyandók.
 8. Hogy Bocskay tétessék Erdély kormányzójává.
 9. Hogy azoknak, kik ama lázadás és ellenállás okából Bocskay kezénél vannak, pörük az ő jelenlétében tárgyalassék.
 10. Nehogy a magyarok ama lázadás következtében legkevésbé is büntetessenek, avagy később szemrehányással illettessenek.
- Igy jött létre 1606-ban a zsitvatoroki béke a törökkel, s mert ez nem volt elegendő a magyaroknak biztosítására, ugyan-

azon évben a bécsi béke. Mindezeket megelőzőleg az Erdélyben leendő uralom megszilárdítására tett intézkedéseit Leopoldnak lássuk egy más cikkben szintén a bécsi levéltár adataiból.

Gagyti Samu

Csaba-vitézek.

Száll az ének szájról-szájra... Másfél ezer esztendőnek idejében szétvált a hun, egyik része Erdély vadvirágos, vízmosásos, fenyőzugasos bércei közt letelepedett, jó legelőt kapván lovának, enyhe rejteket magának. A másik rész tüzes paripákra kapván, ment keletnek a régi hazába. Már messi jártak, rohanva rohantak, egyszerre csak sir körültek a szellő, panaszos hangokat hallat a szél, zokog a szélvész, bajban van a testvér a kövér legelőjü, bővizü források, hegy-óriások tövében, a panasz befurakodott a szívekbe... Csaba királyfi serege visszafordult, rohanó paripáik dobogásától lett villám és mennydörgés és égi háború; kardcsapásuk sulya alatt kegyelemért esdekelt az ellen s új hazájában szabad lett a testvér.

A felmentő sereg utja ma is fehérlik az égen, intő jelkép és biztatván, hogy a vész-szükségben megnépesül újra, s jön a segítség, jön az oltalom!

Az „Erdélyrészi Méhész-Egyesület az Udvarhelyvármegyei Méhész-Egyesülettel együttesen augusztus 6. és 7. napjain tartja ez évi vándorgyűlését Székelyudvarhelyt.

Nagy kitüntetés! Vendégeink nem újakat látni, tapasztalni, tanulni jönnek hozzánk. Hozza őket a rokonérés, a vérségi kapcsolat. Jönnek oktatni, tanítani, lelkesíteni Ben-nünket.

Ami gazdasági életünk: Csaba utja egy pár napra megnépesül, nem hiszem volna csak egy, a ki ne várná örömmel, Isten hoz-tal vendégeinket.

Oly elmaradtunk vagyunk. Őseink régi örökből mi maradt reánk? A kétségbe esés és a vándorbot! Kétségbe esésünkben mi vár reánk? A végmegsemmisülés!

Láokon az öt körülövező kigyó szoritásától nem tudva szabadulni... megsemmisül. Minket is kisebb és kisebb körbe szorítanak tehetetlenségünk tudatában a nemzetiségek. Mindennap új és új zsákmányt ragadnak el tőlünk, mindennap gyengébb az érverésünk, nehezebb lélegzetvételünk...

A székely medence egyre kisebbedik. Apró nemzetiségi szigeteket keletkeznek rajta, melyek gyorsan erősbödnék, izmosodnak. S mi nézzük a térfoglalást erőtlenül, tehetetlenül, s midőn szemünket befogja fájdalom könyfátyola, féltve őrzött örökségünket: a vándorbotot kezünkbe ragadva, megünk nagy vizek hátán új, jobb hazába, hogy ott nyomtalanul enyészünk el a népek tömkelegében.

Dudvát termő mezők, megvedlett háztetők, beszögezett ablakok mutogatják sor-sunk.

Egyszerre csak jön a hivatlan vendég, ur lesz örökünkben s ha megvetette lábát, ha tele szivta magát földjeinek zsirjából, csak szorul-szorul a kör, mely megfojt, megsemmisít...

Csaba utja benépesül! Várjuk a jövőket igaz szeretettel s tanuljunk, okuljunk, hogy ma már e földet nem öldöklő, hanem a célirányos, öntudatos munka fegyverével lehet megvédeni.

Jertek, jertek Csabánok új vitézi, legyen oly áldásos kihatása megjelenésük, a mily nagy szüksége van e népnek buzdításra, tette való serkentésre.

Jertek!

Előtekbe küldünk szíves „Isten hozottat” s lelkünkbe ölelünk, hogy magunkba rögzítsünk igaz lelkesedéstekből egy parányt, mely szíveinkbe új lángra kapván, bevilágosítsa e hegy-völgyes országrész minden elrejtett zugába; felvilágosítva, nemes tettekre serkentve a lelkeket!

Jertek... siessetek!

VARRÓ.

— Verekedtek a képviselőházban. A megodvasodott, bűnös kamarilla rendszer feslik, sőt már a matériája is szakadoz; kilátszik belőle az idegen érdekek cimboráló szegénylegények gondosan takargatott része. Erkölcstelen módon, osztrák pénzen vásá-

rották össze a mungóhadat, melynek augusztusi turnusában a székelykereszturi követ is helyet foglal. „Volt köztük egy ismerős figura is, — írja A Nap — Ugron Zoltán bácsi, a megboldogult, aki tavaly — nem, az idén: április elsején — három liter borral fejbe-lötte magát... De most már él és turnus. A többiek is élnek és turnusok* Vesztüket érzik a mungók. Csütörtökön a ár verekedést kezdettek az ország házában. Pál Alfréd kezdte, ez a munkapárti honatya. Pozsgay Miklós ellenzékivel ökölrel mentek egymásnak. Párbajoztak azután és kibékültek. De az ország nem békült ki. Feljegyezte, hogy Khuen nyíltan a türelmet hirdeti és belül Perczel Dezső és néhány barátja az erőszaknak igyekeznek híveket szerezni. Ezt a botrányt mungó részről Angyal József háznagy még azzal is megpótolta, hogy a kötelességüket teljesítő újságírókat gyanuba hozta, hogy ők uszították a képviselőket. Odakiáltotta nekik: viseljek magukat tisztességesen, ne szenttelenkedjenek!!! Ez élénk világot vet a rohadó Khuen rendszerre. Azt hiszik a balgák, hogy így majd célt érnek. Pedig sem durva és alaptalan sértésekkel, sem ökleikkel nem fogják az ellenzékét s az ellenzéki sajtót elhallgattatni. Akárminő erőszak, parlamenti csíny segítségével dolgozzanak is a nemzet jogai ellen, a sajtót s a parlament minden becsületes tagját szemben találják magukkal az Okolicsányiak, az Ocskay brigadérosok. Nem adjuk olcsón a nemzet véreit! Zsibvásárra nem való! Ezt jól jegyezzék meg ott és itthon is mindazok, a kiket illet.

HIREK.

A segesvári Petőfi szobornál.

Azt mondotta Édesapám,
Hogy nekünk az Isten után;
Legszebb név: Petőfi!
Meghagyta az Édes anyám;
Jöjjenek ide templom után
Imádságot rebegni!

Van egy szenthely messze-messze
A hol Istent a keresztre
Feszítették: Pogányok!
Van egy szent hely ide közel,
Hol Petőfit átkos törrel
Ölték: Kozák-zsiványok!

De mint dicsőn harmadnapra
Csodás fényességet csapva:
Feltámadt az igaz Hit;
Sirjában lent, nem maradt,
Petőfi im' feltámadott,
E szoborban áll Ő itt!

A templomban énekelve,
Buzgó áhítattal telve;
Dicsérjük az Ég Urát!
E szobornál hálaének
Dicséri a magyar ének:
Legragyogóbb csillagát!

Egykor megváltani küldé
A bűnös emberek közzé
Mindenhatónk Ő fiát...
Mikor rabigába nyögtünk,
Oltalmunkra küldte nekünk:
Szabadságunk dalnokát!

S mint az Ige testet öltött
És lett az emberek között:
Békeség, világosság;
Petőfi dalai nyomán
Kivirított hegyen, rónán:
A szent magyar szabadság!

A templomba azért járunk
Hogy enyhét, vigaszt találjunk.
Fáradt lelkünk nyugalmát...
E szoborhoz azért jövünk,
Hogy élesszük honszerelmünk:
Örök tüzét, fáklyáját!

Ezért mondta Édesapám,
Hogy nekünk az Isten után
Legszebb név: Petőfi
Ezért kért az Édesanyám:
Jöjjenek ide templom után,
Imádságot rebegni!

Segesvár, 1911 július 31.

Szilágyi György

— **Bíróságon kívüli birtokrendezés.** A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben arra utasítja a községi előjáróságokat, hogy a bíróságon kívüli birtokrendezésekbe kezdeményezőleg be ne folyjanak, sőt ha a fennálló birtokviszonyok megváltoztatására irányuló mozgalomnak jutnak tudomására, oda törekedjenek, hogy az érdekeltek a bírói közbenjárást okvetlenül igénybe vegyék. A belügyminiszter figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy mivel újabb törvényekben a birtokrendezési eljárás új és kimerítő szabályozást nyert, a bíróságon kívüli rendezés a felekre nézve igen nagy hátránnyal járhat, amely hátrányokra a feleket minden lehető esetben nyomatékosan figyelmeztetni kell.

— **Drága-e a homoródi borviz?** E kérdésre határozottan nemmel kell felelnie mindazoknak, kik a mai munkásviszonyokat és szállítási nehézségeket tekintetbe veszik. Négy liter tiszta, jól kezelt ásványvíz házhoz szállítva 12 fillérért nem drága. Milyen boldog lenne az alföldi ember, ha ugyancsak 12 fillérral fizetett két üvegbe préselt egy liternyi szódavíz helyett nem négy, hanem csak fél liternyi friss ásványvizet is kaphatna naponként az asztalára! Mi azonban a kitünő borvizet csak úgy öblögtük, akár a folyóvizet, mert ebből nálunk Isten jóvoltából elég van. A kormány pedig bele fulasztja a székelyeket ebbe a sok jó borvizbe, mert nem gondoskodik olcsó szállításról s így e miatt még itthon is megdrágul a kolerát és más nyavalyákat tőlünk távortartó élvezetes ásványvíz. Könyü Héderváry miniszterelnöknek és mungó bandájának pezsgőben fürödni, turnusbucsuvaconakon reggelig vigadozni, de bajos itt a szegény székelyeknek még napról-napra is tengődni. Régen törvénybe iktatták a székelyudvarhely—csikszeredai vasut állami kiépítését, de nincs, aki sürgesse, nincs, aki a kormányt tevékenységre sarkalja. Hiába van oly sok munkapárti követe e vármegyének, egyik sem mozdul, egyik sem munkálkodik e szegény, elhagyott megye érdekében.. Ezt jó lesz feljegyezni székelyek és alkalomadtán a „turnus“-ok szemé elé tartani. Különben ez az alkalom sokáig nem késhet, hiszen a szalmaszál immár az utolsó stáció... Addig hát csak továbbra is iszogassuk a jóféle homoródi borvizet, mely így 12 fillérért sem drága, mert egészségünkre szolgál. Nem úgy, mint a Lukács László pénzügyminiszter ur dohánya, mely csakugyan méreg és iszonyuandrága...

— **Gazdáink figyelmébe.** A sertés-állomány évről-évre iszonyu pusztulást szenved és ebből kifolyólag gazdaközösségünknek mérhetetlen károsodása van. Ez ellen tenni, ezen segíteni lehet, csak ekarni kell. Így pl. ha sertésorbánéről van szó, akkor egyetlen sertésnek sem muszáj elpusztulnia, Mihelyt az állaton valamely változás mutatkozik, azonnal jelenteni kell a községi előjáróságnak. A sertésorbáné ellen oly biztos orvosságot tudnak az állatorvosok, hogy ha kellő időben alkalmazzák a beoltást, egyetlen sertés sem pusztul el. Ez már nagy eredmény, óriási vagyon megmentését jelenti. Fel kell használni tehát a tudománynak e hasznos áldását minden egyes faluban és az egész sertésállományt beoltani. Ha együttesen történik ez, akkor az egyesekre csekély költség esik, amely a károsodás elmaradásából bőven megtérül.

— **Józan fővel járj!** Ezt a mondást, mely úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fontos és mindenki részéről figyelmet érdemlő erény kellene legyen, Ilyés Ferenc agyafalvi lakos nem respektálta. Hétfőn este itt állapotban léptetett hazafelé. Ezt a gyengeségét Gábor István látva, kapujából megtámadta és egy vaslapáttal jól elpáholta. Ilyés most a vármegyei közpórházban fekszik súlyos sebeivel és — hír szerint — megfogadta, hogy ezen'ul becsületesen betartja ezt a fontos mondást: „Józan fővel járj!“ Mi pedig azt mondjuk erre, hogy ha Ilyés Ferenc szavának áll, akkor igen derék ember lesz és többé bántani sem fogják.

— **Máv. és a kistalpfatermelők.** Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága megke-reste a kereskedelemügyi minisztert, hogy a kistermelőknél is juttasson talpfaszállítás megbizásokat. Mint a Pol. Hir. megbízható forrásból értesül, ezen elvi jelentőségű kérdésben a minisztérium elutasító magatartást tanusít. Udvarhely vármegye kérvényében 250—300 ezer talpfa szállításának biztosítását kérte. A kereskedelemügyi kormány ág-láspontja az, hogy a kérés nem teljesíthető mert egyrészt pályázati kiírás nélkül anyag szállítások átengedését a közszállítás szabályzat határozmányai is tiltják, másrészt ezen kedvezmény megadása esetén ugyanilyen igényekkel más vármegyék is felléphetnének úgy, hogy ilyenképpen az államvasutak összes talpfaszükségletének biztosítása a nyilvános verseny elől elvonatnék, amit pedig a vasut anyagi érdekére való tekintettel a miniszter megengedhetők nem tart. A meg-yének egy újabb talpfalítótelepnek Hé-jasfalván való felállítása iránti kérelmére vonatkozólag a minisztérium megjegyzi, hogy a meglevő telítőtelep kibővítése következtében, valamint azok teljesítő képességének fokozása érdekében tett egyéb intézkedések folytán egy újabb telítőtelep létesítése egyelőre tárgyalanná vált.

— **Legény-csiny.** Győrfi Dénes és Pál Mózes oroszhegyi legények guzsalyosba indultak egyik falujokbeli leányos házhoz. Utközben összekülönböztek és ebből kifolyólag Pál Mózes bicskát fogott s azzal Győrfit hal-fültövön szurta annyira, hogy össze-esett. Dr Ráczkői Samu járási orvos kötötte be se-bét és pár nap múlva a vármegyei közpórházba szállították.

— **Zenebarátok figyelmébe.** Mielőtt zongorát vásárol, saját érdeke, hogy ajánlatot kérjen Farkasházi és Bíró cégtől (Budapest, V. Váci-körut 12.) hol csakis elsőrendű külföldi gyártmányok tíz évi jótállással legolcsóbban kaphatók. Bérmentes szállítás. Meg nem felelő hangszerek költségmentesen kicseréltetnek. Kényelmes részletfizetések.

— **Cimbalom.** Jó karban levő, használt cimbalmot keresek megvételre. Cim a kiadó-hivatalban.

FIGYELEM!

AIDA VERGE & BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ÍT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.

ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

7316—1911. tkvi.

Hirdetmény.

Parajd község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886: XXIX. az 1889: XXXVIII és az 1891: XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelték, az 1892: évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott;

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX. t. c. 15. és 17. § ai alapján ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t. c. 5 és 6 § aiban és az 1891: XVI. t. c. 16 § a) pontján foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t. c. 7 §-a és az 1891: XVI. t. c. 15 § b) pontja alapján történt törések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. c. 16 és 18 §-ainak esetében ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett

intézkedések által nem különböznek azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892: XXIX. t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után az átalakításkor közbejött törvénybevezetésből származó bármely kérvényeket jó hiszemű 3. ik szem. irányban többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerző harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál támadhatják meg.

Kelt Székelyudvarhely 1911. évi augusztus hó 3. napján a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

GYARMATHY FERENC s. k. törvényszéki bíró.

DÓSA, kir. tkvvezető.

Azonnal eladó ház.

Székelyudvarhelyt Csere utca 7f. sz. alatt lévő 3 szoba, pince, külön udvar és melléképítményekkel bíró épületes beltelek azonnal eladó. Értekezhetni lehet ugyanott.

BÉLYEGZŐK megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban gyári áron szállítanak Betegh Pál könyvnyomató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Síremlékek és lépcsőkövek

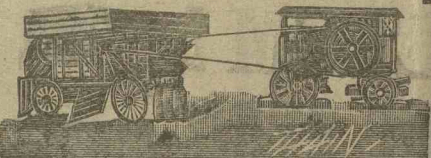
Székelyudvarhelyt,

Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legjutányosabban. Elvállal egyéb építéshez való munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

HA ÖN

egy gazdaságos üzembiztos kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös árban kedvező fizetési módokkal teljes, szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalat, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést készít.

7277—1911. tkv. szám.

Hirdetmény.

Székelydobó községre nézve az 1892: évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönvi bejegyzése és a telekjegyzőkönvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t. c. 15. és 17. § ai alapján ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-aiban és az 1891: XVI. t. c. 15 §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t. c. 7 §-a és az 1891: XVI. t. c. 15 §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886: évi XXIX. t. c. 22 §-a alapján történt törések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis az 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: évi XXIX. t. c. 16 és 18 §-ainak esetében ide értve, az utóbbi §-nak az 1889: évi XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak: írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog ara

nyának az 1889: évi XXXVIII. t. c. 16 § alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adták át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál támadhatják meg.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. aug. 1. én.

Gyarmathy Ferenc, s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Dósa Aladár.

kir. tszéki. telekkönyvvezető.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szármárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vesemáj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkataris, örülés stb. ellen. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K.

E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére

100 példányt elfogadott. Ára

3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadón Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

ÉRTESETÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. Ízese a lesgzigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható

Hamisítástól védve van

Hirdetés

az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! HIRDESSEN tehát a «Székely-Udvarhely»-ben

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és Fa **Régiségeket** megbízatásból azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz Arany, brilliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvösmester.

Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol

Sürgőnycim: Dietrich

Iskola utca Kolozsvárt